

Q241

Q. D. B. V.
EXERCITATIO PHILOSOPHICA
DE
MORTE IN UNDIS,
contra Servium & Synefium,

Quam
Inclytæ Facultatis Philosophicæ
in Almâ Philurcâ

permissu & Auctoritate

SUB PRÆSIDIO

VIRI CLARISSIMI

M. JACOBI THOMASII,

Eloquent. Prof. Publ. & Minoris Principum
Collegiati,

DNI. PRÆCEPTORIS atqve PATRONI
sui omni observantiæ cultu plurimum
devenerandi,

*Publicæ Eruditorum disquisitioni
exponit,*

Die 14. Augusti ANNO Epochæ Christianæ
M. DC. LXVII.

SIMON CORFINIUS, Hamburgensis.
H. L. Q. C.

L I P S I Æ,

LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

Sl. Carsten Jun.

Vetus de hac materia Pauli Ap. xvi. Roman. Subterranean. An. 1.
A. c. 6. p. 22. Gutter. de luce marina L. 1. c. 9.

LIT. CHR. MICHAELIS

Juvante Triuno!

THESIS I.

Nter violentæ mortis genera submersio *Mors in undis*
est in aquis. Hanc multi, qui cum deliberandi spacio mori decrevisset, ultro elegerunt, ut minus invisam sibi. Vicissim plenæ sunt historiæ aliorum exemplis, qui periclitantes in undis enixissime hanc necem præcruentâ vel aliis violentis deprecarentur.

§. 2. Nimirum ubi duæ res inter se comparantur, sæpissime fit, ut utramq; hinc opportunitates commendent quædam, illinc premant incommoda. Hinc evenit, ut pro cupiditatum varietate in contrarias partes abeant humana desideria.

§. 3. Ex hoc argumento, quod satis uberem scribendi materiam præbere potest, quæstionem historicam excerpere propositum est. *cur gravis sit, sententia Servii & Synesii.*
Causam, cur *undis mergi* grave habitum homini fuerit, *Servius a)* & *Synesius b)* hæc allegant, quia sic non corpori tantum, sed ipsi animæ sit moriendum. Uterque ad Homerum provocat: Servius etiam ad rationem, quoniam ignea sit anima. Nos in alia omnia eundem putamus.

a) ad 1. Æn. Virg. v. 97.

b) Epist. 4.

§. 4. Certum est, animam nostram nec aquis nec ullo mortis genere periri. Certum quoque, gentiliū meos, qui cum Epicuro corporibus ipsam superstitem negaverunt, in mari eam non minus, quam in aliis elementis deleri credidisse. Sed neutrum venit in controversiam præsentem. Id quæritur: *an ex ethnicis illi, quibus immortalitas animæ persvasa fuit, aliis eam casibus invictam, aquis succumbere sint arbitrati?* *Status controversia.* Quod ne quidem positâ ejus igneâ substantiâ necessariam habet sequelam. *An item, qui apud Homerum, aliosve scriptores indignantur huic leto, causatione istâ usi fuerint? denique an scriptores ipsi sensum ejusmodi præ se tulerint?*

A 2

§. 5. Equi-

§. 5. Equidem fuerunt, quibus ante nos Servio hic & Synesio absentirent c). Sed quia contradixerunt potius, quam argumentis eorum responderent: non sumus peccaturi, si quo illi se onere levare, id jam in nos recipiamus; praesertim cum nec desint, qui vel narium veterem repetant, vel novis insuper pigmentis, quae simul abraderi studebimus, colorem d).

c) Nascimban, ad I. Aen. v. 101. f. 59. 60. Jac. Pontanus ad Ovid. I. trist. 2. f. 63. Giphianus Schol. in p. 128. Odyss. d. Lipsius III. Phys. Stoic. II. p. 139; qui tamen Servii rationem non aequè spernere videtur, infra §. 18. d) *Servianum hoc*, ait Cerda in I. Aen. l. 23. *plausibile esse doctus, praesertim Nannio* (VII. Miscell. 2. cuius terè sua facit Taubm. p. 326, 327. ad Culicem Virg.) *Germano* (Valenti, ut opinor, qui in Virgilio scripsit.) *Delrio* (comment. in Seneca Agam. p. 400, 401.) *allis*, (& in his ipsi Cerda.) *E Synesio Bernmanus Virgilium interpretatur I. Aen. p. 143, k. & Ovidium I. Trist. p. 301, a. Barchius Guil. Britonem p. 401. ad eum. De Petavio & Bodino, (cujus locum commodè suggestit nobis conjunctiff. Collega Valentinus Alberti.) dicemus §. 13, t. u. de Merula, Amerpachio & Farnabio §. 16, d.*

Causa vera §. 6. Facilius autem procedet hoc nobis negotium, si veras causas, ob quas in undis expire molesta res visa fuit, antè cognoscamus. Sic enim in locos plerosque ducebimur, quos obtortis collis aliò traxit infelix interpretatio.

§. 7. *Tres omnino tales sunt causae. Prima fortibus bello viris*

Prima;

Virg. l. 4. c. 44.

propria. Quibus cum pulcherrimum videatur inter experimenta virtutis in acie oppetere maximis post hujusmodi mortem honoribus afficiendos, non mirum si inter ignavas & inglorias mortes hæc etiam, quæ solet naufragos excipere, sordeat. Nam & ipse Aristoteles hanc moriendi sortem dedignari, characterem facit viri fortis e).

Sic ap. Tac. 1. 70, s. haud n. e) III. Nic. 6. Plura in hanc rem interpretes ejus suggerent, Gifan. p. niferabile, p. 222. ad 13. Magir. p. 262. Balfour. p. 169. Quibus adde Hornej. III. Phil. mor. s. n. 4. p. 366. & Cerdam ad I. Aen. p. 23. qui Nazianzeni quædam verba huc aptat.

§. 8. *Tales apud Homerum sunt alibi Achilles f), alibi Ulysses g). Quorum uterque submersioni, (quam tamen effugerunt postea,) prolixius optat ad Trojam potius occubuisse cum gloria: Achilles etiam illam in aquis mortem, ut subulco dignam, infamat.*

f) *Iliad. φ. v. 279. ὅς μ' ὄφειλ' ἔκτανε κλέων, δὲ ἐνθάδε τίτρωσθ' ἀριστερῶν τῶν κ' ἀγαθῶν ἰδὼν ἑσθλῶν, ἀγαθῶν δὲ καὶ ἐστέρων. Νῆϊ δὲ με ΛΕΥΓΑΛΕΩ Σωτήρῳ ἐμμετῶ ἰλιών, (hunc versum lit. seq. habebis & in Ulyssis quereli.)*

rela,) Ερχομαι ἐν μεγάλοις ποταμοῖς ὡς πτώμα σφραγιστόν. Ὅτι ἦν τὸ ἕναυτὸ ἀπίστεον
 χροῖαν περιῶν. Quem ad locum Eustathius inter alia f. 1236. 1237. φασὶ δὲ εἰ
 πάλαι, καὶ ὡς κελύξ λυτοῦ τὸν ἥρωα τὸ θάνατον ἀνεῖναι. καὶ γὰρ καὶ λειοῦς ἰ
 λακωντῆν χροῖαν ἀλλοθὲς ἀδύνατον, ὅτι μὴ ἔχων χροῖαν τελευτᾷ. Quod hic de Leonide
 de interpres, idem ferè de Callitæ narrat Herodot. lib. IX. c. 71. f. 540.
 γ) Odyss. ε. v. 306: Τεὶς μὲν κερεὶ Δανάοι καὶ τετραχίαι, δὲ τὸτ' ἄλλοι Τροίην εὐ
 νερέην, χροῖαν Ἀτρεΐδης φρεσῖται, εἰς δὲ ἔγωγ' ἰδὲ φλοιὸν θάλασσης καὶ πόταμον ἑπισπείων
 Ἠΐασι τῶν, ὅτι μοι πλεῖστοι χαλκείησιν ὄμμα Τροίης ἐπιθήριον ἔδει Πηλεΐδου θάνατον,
 τῶν κ' ἔλαχον κτερίων, κειμένου κλέου ἤγοι Ἀχαιοί. Νῦν δὲ με ΛΕΥΓΑ ΛΕΩ θάνατον
 τῶν ἄμαρτο ἐλθέει.

S. 9. Tales in eodem periculo juxta Homericum exemplat ex-
 pressi Aeneas & Hippomedon. Quorum ille apud Virgilium h) τα-
 ῖα voce refert: Ο τέρψ, quaterq, beati, Ὁρεῖς ante ora patrum Troje
 sub manibus aliis Contigit oppetere! Hic apud Papinium i) excla-
 mar: Fluvione (pudet!) Mars in chlyte merges Hanc animam k) ? Se-
 gne sine lacus Et stagna subibo Ceupecoris custos subiti torrentis iniquis
 Interceptus aquis? adone occumbere ferro Non merui?

h) I. Aen. v. 98. Ubi Donatus ad v. 98. Cruciat ab animam viri fortis, qui
 optabat potius gloriose in campo occumbere, quam in fluctibus ignobiliter inte-
 riri. Rectè. Nec aliter sensum Poetae explicat Nascimbænius & Lamb.
 Hortensius f. m. 59. 61. Seb. Regulus Brasichellensis p. 157. Jac. Pontanus
 f. 667. Quorum commentarii hoc argumentum egregie illustant. i) IX.
 Theb. v. 506. ubi vide Barth. p. 1017. & Cerd. ad I. Aen. f. 244 k) conli-
 derabitur hoc §. 34. e.

S. 10. Ex hac causa mortem in undis Peto Albinovanus l) in-
 cisa fata, Seneca Tragædus m) ignavia fata & pudenda mortem, Va-
 lerius Flaccus n) segne letum vocat.

l) apud Senec. Rhetorem svaf. 1. sub fin. Benè hoc explicat sensu
 nostro Cerdà ad I. Aen. f. 24. & similes aliorum autorum locos cumulat. m)
 Agamemnone v. 410. Nobiscum iterum hic facit Cerdà d. l. & Jac. Pontan.
 ad Ovid. Trist. f. 63. n) I. Argon. v. 633.

S. 11. Etiam Saxo Grammaticus o) huc respicere videtur, cum
 ignobile fatum appellat piratarum, qui jamjam capiendi vivi, aliis
 hostem expectantibus, in undas desilire, quam quid de se statueret-
 tur, opperiri maluerunt. Sed nolim ego tamen ex hoc hominum
 genere illos, qui carnificis gladium undis prætulerant, cum fortibus
 iusto bello viris comparare p).

o) lib. XIV. Hist. Dan. f. m. 309. 310. p) Fortes viri malunt cum ho-
 ste, quam cum fluctu manum conferere: quia illic virtus militaris exer-
 cetur, hoc bubulcus quoque praestet; illic mortem gloria ex virtute sequi-
 tur.

ent, hic nulla tropaeorum spes aut famulium ceremoniarum. Prædones in a-
lia consilia partim conscientia sceleris agit, partim promeriti, cumq; sum-
mâ ignomiâ conjuncti supplicii metus. Tale ut effugerent horum nonnul-
li, consultius putaverunt, (non disputo nuncan rectè,) profundo mergi.
Nam & bellatores reperti sunt, qui si hostem vel suspectum haberent cru-
delitatis, vel indignum à quo caderent, suâ quàm ipsius manu interire præ-
ciparunt. Cæteris, idem ne facerent, fortasse vix aliud quid obstitit, quàm
horror, quo animalis natura fugit *inhumanior*. Ergo his non tam elemen-
tium, quod eligeant focii, quàm triste in propriam necem ministerium di-
splicuit. Quod autem eorum capita postea satum in stipitibus exceperit, id
credo nec ipse Saxo *nobile* appelleret, nisi eo sensu, quo nobile scortum di-
cimus.

Secunda; §. 12. *Secunda* causa in plebejas etiam cadit animas. Eam juvat à
Quillermo Britone q) discere, qui narrat, municipes Gornacensis
oppidi, cum in eos obfessos Philippus Augustus Gallix Rex viciniam
stagnum immisisset, vitam sub hoste amittere, quàm sub aquâ salu-
isse, quòd in aëre expirare *mortem naturalem* crederent.

q) lib. VI. Philipp. v. 243. Dum minus esse malum putat (populus) aut
in vincula trudi, Aut perimi gladio, quàm vitam perdere fultu, Quam natura-
lidetho decet ire sub auras. Gesta hæc sunt initio seculi XIII.

Tertia: §. 13. Etiam *tertia* causa cuivis communis est homini, qui mo-
do suâ interesse putet post obitum in terrâ sepeliri. Qvos enim ab-
sorbet mare, hi aut piscium pascunt in gluviet, aut, si exspuuntur in
terram, facile tamen & sic relinquuntur *insepulti*. Eam ob rem leti
hoc genus Ovidio r) miserabile, Vegetio s) acerbum, Athenagoræ
t) qui sic obeunt, *de dæmoni* vocantur. Huc & Vedii Pollionis ser-
vum refero, qui piscinâ immergendus optavit, ut aliter periret, nec
escas fieret u).

Barclajo
Hy. p. n. 140.
Kord ad un. in
verbis: Sermo
interitur.

r) I. Trist. cl. 2. v. 51. Non letum timeo, genus est miserabile leti: Demite
nausfragium, mors mihi munus erit. Est aliquid fatæve suo, ferrove (sic Pon-
tanus ad h. l. 64. legit pro fatæq; ferroq;) cadentem in solitâ moriens pon-
nere corpus humo, Et mandare sui aliqua, & sperare sepulchrum, Et non agno-
vere piscibus esse cibum. s) IV. de re milit. 44. p. 146. ed. Franc. Modii:
Inter tantâ mortium generâ, loquitur deis quæ navali prælio certantibus
proposita sunt) qui acerbissimus casus est, absumenda piscium (vel ut Pa-
risina Guidonis Breslei habet editio: absumuntur à piscibus, &) *insepulta*
sunt corpora. Rectè hunc Vegetii locum adhibet, ut mortem naufragii ve-
teribus invisam doceat, post alios & Lamp. Alardus c. 12. Epiphyll. p. 153.
Sed non video cur statim addat alterum Sillii Ital. lib. VI. v. 202. Hunc
(Aquinum) medio invadit fultu, ripaq; relatos (Hæc genus infandum leti!)
de piscium artus. Neq; enim Aquinum Poeta narrat in aquis perisse, sed

*In sepulcorum caput animas, aut quæ morte violentâ
perierunt, facile adhibet, posse ad usum magicarum
machinarum tradit Agrippa. Jorseth. Sing. Angel. p. 110.
Iudaicum fabulam de animâ levitatis q) caput insepultum iacet v. Jans. de libe-
Kordii luy reg. p. 245.*

ex aquis, quò salvandæ vitæ causâ natandi peritus confugerat, extractum & voratum fuisse à famoso illo serpente, cujus Gellius VI. 3. & alii meminere, f) de resurr. mort. f. m. 42. *ἔροι δὲ γὰρ φάρη, περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ἐκ τῆς θάλασσης ἡμῶν, ἡμετέρας διδασκαλίας τῶν ἰσχυρίων γινώσκῃ.* Callidè Peta- rianus ultima tria verba, quæ causam *τῆς διδασκαλίας* continent, omittit. not. ad Synes. f. 47. rectius facturus, si totum Athenagoræ locum, qui fan- è ad Synesium nihil facit, omisisset. Brant, qui resurrectioni oppouent illorum casus, qui piscibus aut aliis animantibus in escam cederent. Huic objectioni respondere vult Athenagoras, de quo & Calixtum vide c. 8. de immortal. anim. th. 24. p. 97. u) Sic disertè Seneca III. de irâ 40. Mentem horum verborum non peceperit Lipsius, cum ad ea sic commentæ retur p. 109. ESCA) *piscibus, qui lento morsu ardebant, aus fugillabant.* Pusavit ideo mortem hanc displicuisse, quia lenta esset, à mortuunculis nempe murenarum. Non venerat ipsi in mentem, antequam hominem consicerent pisces, suffocatione moriturum ipsam fuisse. Bodinus autem de indultria Seneca historiam corruptit I. de Rep. s. 126. cum dissimula- tis ejus de escâ verbis ait seruum ideo genus supplicii deprecatum, ne *aquis immersus ad elysios campos nunquam pervaderet.* Sic enim ferebatur, inquit, *et à plerisque anima voragine demersa penitus interire credebatur, ut Synesius tradit.* Plura in Bodinum animadvertemus §. 22. x.

§. 14. Hæ ergò tres causas sunt à scriptoribus relatæ, cur minùs *Inter se cõ-* ab hostili ferro, quàm ab undis detrectanda mors fuerit visa. *Una feruntur.* quia bello cadere gloriosum; *Alteræ*, quia sic in aërem anima efflu- tur; *Tertiæ*, quia sepulturæ spes certior. Eas his quoq; momentis in- ter se distingvas: *Prima* mortis moralem statum w), *ceteræ due* ma- gis naturalem x) intuentur. *Secundâ* mortem in se considerat, *Ter- tia* consequens mortis sepulturam, *prima* utrumq; y). *Prima* mor- tem etiã ex morbo refugit z), *secundâ* & *tertiã* naufragio eam in- dubiè anteponunt. *Qui ex primâ causâ* renuit aquis mergi, huic nul- la mors placeat nisi bellica; qui è *secundâ* vel *tertiã*, faciliè præter bellicam nominabit sexcentas alias, quas non fastidiat.

w) Fortitudo enim militaris, quæ versus hostem exeri potest, versus fluctum non potest, inter morales virtutes eximium habet locum. x) *Naturalissimum* est homini, ut animam cum extremo spiritu in aerem exha- let (unde putabant antiqui animam à corpore discessuram per os, tanquam januam aliquam exire, Kirchm. I. de fun. 5. p. 40.) mortuus terræ com- mittatur, (juxta Gen. 3. 19.) Utrumq; faciliè sibi promittere possunt, qui in acie dimicant. Nam nec halitui supremo ferrum obstat, & hostium se- pultura juris gentium est. (Grot. II. de J. B. 19. 3.) At sub undis nec spio- ritum reciprocari licet, nec faciliè sperare sepulturam. *Quam* tamen vel ideo sibi optabant Gentiles, ne umbræ suæ vagari post mortem, (tange- mus

Adhuc alia tunc addidit, scilicet: *re. qd. credi potest, submersos olim non esse resurrexerunt, cui debeat oratio occupata deest. foeminae qd. an. Judaea ap. R. Abrah. Levi.*
his hanc superstitionem §. 22. x.) cogentur. Ergo Romani, quos infes-
pultos vellent, eorum cadavera uncis trahebant in Tiberim, (Kirchm. ap-
pend. de fun. c. 7. p. 716.) Enimvero, si maxime mortuos ad litus eji-
ciat mare, deserta tamen ut plurimum ab hominibus ista sunt arena. Quod si
forte contingat hominem praeterire, quoti quisq; ignoti humani curam
suscipit? nisi forte praemium ferat laboris. Hoc solum prope spei non nihil
naufragis faciebat reliquum. Itaq; solebant alicui membro alligare preti-
um, quod sepultus acciperet, (Taubn. ad Cuiac. p. m. 325.) Cujus ritus
egregia mentio apud Synesum, ipsa, quam ad partes postea vocabimus,
epistola 4. Equidem fuerunt gentes, quae suorum funera sic demum rite se
procurasse crederent, si ea in flumen, in stagnum, in mare precipitarent,
ut Meroita quidam, Nasamones, Ichthyophagi, Lotophagi, Pzones,
(Strab. lib. XVII. f. m. 555. Sil. Ital. lib. XIII. v. 480. Gyrard. de sepel.
ritu Tom. 1. op. f. 635. 660.) Sed his profecto non major fuit sepulchrorum
religio, quam Diogeni Cynico, qui projecit se iussit inhumatum, (Cic. I.
Tusc. p. 171.) 7) Nam & ipsa mors bellica oppetit in actu virtutis, &
sequitur eam pomposa gloria sepulturae. 2) Igitur & Aristoteles III. Nic.
6. *ἡρώδης ἐν Σαλαμῶνι ἐν ἰσθμῶι* conjungit.

Falsa reji-
citur
Contra ve-
teres:

Servium.

§. 15. *Quarta causa, quia non corpori tantum, sed ipsi anime ab isto elemento exitium immincat, non a scriptoribus est, sed ab ho- rum pravis interpretibus. Transmiserunt eam ad nos Servius & Synesius, quibus aeo recentiore ad stipulati sunt alii. Videmus quid afferant argumentorum.*

§. 16. *Primus aetatis privilegio a) sententiam dicat Servius. Hic ad Virgilium, ubi constitutum inter procellas Aeneam ingemere scribit b) ita commentatur: INGEMIT: non propter mortem, sequitur enim: o terq; quaterq; beati c) Sed propter mortis genus. Grave est enim secundum Homerum perire naufragio, quia anima ignea est, et extingui videtur in mari, id est elemento contrario, ut: Ignis est ollis vigor d). Duo urget, auctoritatem Homeri, & rationem philosophicam. Nos a posteriore incipiemus.*

a) Servius enim vel paucis ante Augustinum annis scripsit, vel saltem ei fuit vix. 229. 20, teste Reinolfo de ling. Pun. c. 6. n. 3. At Synesum ista scripsisse A. C. 410. Petavius ad eum f. 48. evincit. Quo tempore Augustinum jam senem annorum 55. fuisse computari potest e Labb. Tom. 1. de script. Eccles. p. 125. b) I. Aen. v. 97. c) supra §. 9. Ita plane legitur in utraq; Servii editione, una Fabricii f. 161. altera P. Danielis f. 175. Pauca verba silvo sensu omittit Veneta A. 1534. p. 94. Tacito Servii nomine hanc ejus glossam Barthol. Merula Ovidiano loco I. Trist. 2. totidem prope apicibus, eerte sensibus f. m. 417. ille vit, meritis ut ad verbum transcripserit diceretur Jac. Pontano ib. f. 63. *Vitum aemepachium, & Thomam Farnabium*

Petrarch de Remed. fas. dial. 121. p. 684. Petrus una multis scio in mari miserum mori, quod aliter vultus ardere spiritus vero contrario videtur optari.

Farnabium, cum & ipsi Servio sua eripere vellent, non verbis tantum sed & sensibus aliquid addidisse dicas. Sic enim Amerpachius ad Ovidii d. l. f. m. 548. Loquitur ad eorum philosophorum opinionem, qui putabant animam esse quiddam igneam, aqua vero cum sit planè conerarium, sic efficeret subitam & violentam mortem, atq; ob id, ut videtur, miserrimam. Id alicubi & Hæmerus significat: in alio tamen loco dicit, sane mori esse miserrimum. Farnabius autem ad Senecæ Agamemnon. v. 506. p. 162. Maxime detestabantur fortes hoc mortis genus, qui cum animâ igneam esse censerent, aqvâ illam proavis extingvi putabant. Satis habet Servius monuisse, animam eò, quod ignea sit, undis extingvi. Addit Amerpachius, mortem eam, ut subitam & violentam, refugit, (quali hoc idem de violentis aliis pluribus dici non possit.) Farnabius hoc videtur velle, solis fortibus animam suam igneam censeri. (Nempe suam reliqui seneam putant, aut aqvæam!)

S. 17. Ignæ substantiæ habitam à quibusdam Gentilibus, ut Democrito, Zenone, aliis e) fuisse animam nostram, sanè verum est. Sed ut ipsam ignem Philosophi celebriores cælestem, qualis siderum, ab elementari distingvunt, ut æternam à caduco: sic animam Zenocum Stoicis suis, saltem melioribus f), quia cælestis radii scintillam fecit, hoc ipso aquarum injuriæ exemptam censuit g). Democritus autem, aut quicumq; naturam elementarem animæ dedit, non magis illi naufragium, quàm aliâ mortis quodcumq; genus internecinum esse credidit h). Id quod Servium nihil juvat, quippe qui nobiscum in proprium naufragio vitium inquirat i).

e) De Democrito testos præter Plutarchum IV, de Plac. 3. sunt Hermias de avoçwâ, & Demetrius c. 2. περὶ φύ. ἠ. 90. uterq; non longè ab initio. De Zenone Cicero I. Tusc. p. 152. Zenoni Stoico anima ignis videtur. Eandem Hipparcho sententiam tribuit Macrobius I. in som. Scip. 14. p. 72. Heraclit. Piccol. c. 14. de plac. Philos. (p. 112. Phys.) & Promod. l. de an. t. art. 2. p. 2. f) Nam & e Porricu fuerunt, qui animis immortalitatem adimerent, de quibus S. 19. g) Stoicis è cælo & æthere animam advenire Lipsius docet III, Phys. Stoic. diss. 8. ipsum itaq; æthereum ignem esse, diss. 9. duraturum usq; ad universi conflagrationem, diss. 11. p. 138. ubi quidem fati nobis est, quòd animas corporibus superflites esse docuerint, & e c) pyroli demum, non etiam cataclysmo, quæ minor mors mundi vocatur Lipsio II. 22. p. 107. interimi. Sequitur autem hæc æternitas istis philosophis ex hypothesi, quòd anima naturam suam igni debeat, non elementari, sed cælesti. Clare Qvintil. decl. 10. p. m. 164. 165. animam flammæ vigorem impetum perennitatemq; non ex nostro igni sumentem, sed quo sidera volant, & quo sacri torquentur axes, inde venire, unde rerum cunctiarum autorem parentemq; spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortali rati affici fato. Ergò nec aquas credebant huic igni mortiferas, Quid? salutares

B

salutares fortasse potius. Certè Solem & Lunam Stoici pasci volebant
 marinis & fluvialibus aquis. Vid. Lips. II. Phys. Stoic. diff. 14. p. 88. qvi
 & p. 89. Homerum, ducē Macrobio (cui per nos §. 32, x. Heraclides Pon-
 ticus accedet,) huc trahit. Conf. qvæ de animabus humido gaudentibus
 differit Porphyr. de antr. nymph. p. 257. Etiam hoc adde, quòd à Stoicis
 igni, ut primo calido, non aqua, sed aer, ut primum frigidum opponitur,
 de quo iterum Lips. II. Phys. Stoic. 15. h) Democritus immortalitatem
 animæ negavit. Plut. IV. de plac. 7. *Δεσπόεστος, Ετιμωγε, Φθαγη, τῶ*
εὐαρι συνδικαφδεγαίνι. Lactantius III. 17. Hanc Epicuri persuasionem
 (cum corpore interire animam,) sive illa Democriti sive Dicaarchi fuit,
 redarguam. i) respice ad ea, quæ de Epicuro cavebamus §. 4.

§. 18. Iniquis, fuisse tamen saltem *quosdam Stoicos*, qui animas
 crederent *extingvi*, si pondere aut mole magnâ, (puta turris aut
 montis) unâ cum corpore obruantur. Scio relatum hoc esse à Lipsio
 k), ad Senecam provocante, & hunc locum à simili fato in aquis per
 ipsâ Servii nostri verba illustrante. Sed Seneca l) Stoicos illos, qui-
 bus ipse quidem cordatè refragatur, non ait, existimare, animas *ex-*
tingvi, sed sargi, (h. e. ad ipsius corporis oppressi modum diduci ac
 distineri, *quia non fuerit illi exitus liber m*): quod mox vocat *de-*
prehendi & intrâ corpus affigi n). Sentiebant ergò isti, animam ta-
 li ruinâ non perire quidem, sed intercipi, atq; præpediri, ne possit
 evolare.

k) III. Phys. Stoic. II. p. 159. l) Epist. 57. Affert & Papinium Lipsius
 è lib. VI. v. 882. sed idem de utroq; ferendum iudicium. m) Hinc etiam
 illud interpretor ejusdem Senecæ extremo c. 19. lib. III. de irâ, in Cajum,
 spongiis aut pannis os eorum, quos interfici vellet, occludi iubentem:
Quæ ista servitia est? liceat ultimum spiritum trahere! Da exiture animæ lo-
eam! liceat illam non per vulnus emittere! Hoc ultimum commâ Lipsius in phy-
 siol. obtrudere non debebat. Vides enim, eos, quorum hîc linguam Seneca
 mutuatur, non vitam animæ hoc in casu, sed exundi quâ vellet liberta-
 tem abjudicasse. Ergò & strangulatum: *δύστρον μάγισ*, gladio occisorum
καθ' αὐτὸν appellabant, (Dannh. Disp. XII. Decal. in fin.) puta, quia per-
 fusum haberent, strangulatis animam per obsecrum corporis cavum,
 cum per os non possit, egredi. n) Lipsius hîc mavult, *effigi*. Credo, ut
 exitium animæ designetur. Sed tu nihil muta. In re non absimili Horati-
 us II. Sat. 2. v. 77. *Corpus onustum Hesterni vitii* (an *vini* legendum? ut
 apud Virgil. Ecl. 6. v. 15. *hesterno iaccho*, conf. §. 38; x.) *animum quo-*
que pregravat unâ, Atque affligit humo divina partem auri. Ubi cum
 Lambino p. 133. affligere interpretatur *gravi quodamictu est impetu ad hu-*
mm abjicere.

§. 19. Equidem de duratione animæ humanæ non eadem omni-
 um

*Stoici etiam qui
 animæ etiam tri-
 buit Vosius et
 Parkerus. v. Tho-
 mas de Plagio
 lib. 1. §. 580.*

f. quæ. p. 14

um fuit Stoicorum sententia. Sed qui perire quasdam aliis falvis differerebant, exitii causam non in elementis frigus aut molem, sed ipsius animæ vitium conjiciebant *o*), h. e. ut cum scholis loquamur, *ab intrinsecis* corrumpi eas, non *ab extrinsecis* scilicet. *Hoc certum habet*, ait Seneca *p*), *si superstes est corpori, propter hoc illum (animum) nullo modo posse perire, per quod hoc (corpus) perit: quoniam nulla immortalitas cum exceptione est, nec quicquam noxium æterno est.*

o) Aiebant enim, solas *Sapientem* animas perennare, cæteras *non sapienter* unâ cum corporibus emori. Ergo secundum hos animas mortales ab immortalibus distinguebat *insipientia*, quo nomine & morale vitium comprehendebat. Sic sentiebat Chryssippus. Aliter Panætius & Cleanthes, quorum ille sine discrimine omnes mori, hic usq; ad Epyrosin omnes durare aiebat. Hæc ita Stoicorum tres sententias. De Chryssippo & Cleanthe Lipsium vide III. Phys. Stoic. II. de Panætio Ciceronem I. Tusc. p. 164. p.) verbis finalibus ipsius Epistolæ 57. in quibus lectionem Lipsii secuti sumus.

§. 20. Age verò, ponamus fuisse, qui flammæ huic cæteroq; perennaturæ exitialem ponerent sive montis ruinam, sive vim fluctuum: probandum est Servio, si glossam tueri suam velit, sic Virgilium sensisse. Quod profectò verus, quos Æneæ dat libro primo, ad eò non efficiant, ut nihil minus.

§. 21. Neq; hemistichion illud è sexto Æneidos *q*) attractum: *Igneus est ollis vigor, Servio proderit.* Sequitur enim: *Et caelestis origo*; præcesserat: *Principiò caelum ac terras camposq; liquentes, Lucentemq; globum lunæ, titaniaq; æstræ Spiritus intus alit r*): ut intelligamus, Virgilium animas à *caelesti*, h. e. æterno *r*) igne ac divino *r*) traducere, qui *campos* etiam *liquentes*, h. e. mare alat, tantum abest ut ab eo tanquam contrario sibi elemento praefocetur.

q) v. 730. quem locum Servius ipse s. 258. 259. ed. Fabric. tractans, ex Poetæ mente multa de animæ immortalitate differit, de excepto naufragii casu nihil. *r*) v. 724. *s*) III. Æn. v. 154. *Vos æterni ignes.* *r*) simile enim illud IV. Georg. v. 221. *Deum namque ire per omnes Terrasque tractusq; maria.*

§. 22. Ut omnis dematur scrupulus, ipso, quem diximus, libro sexto *u*) Leucaspis & Orontes, quos Ausfer unâ cum navibus aquæ involverat, apparent Æneæ, quorum animæ videlicet, quoniam nondum essent sepulti *x*), vagabantur. Quem ad locum Servius annotans, Æneam quoq; in flumine Numico perisse, statimq; Juvenalem

leni); qui aquis cum ad fidem missum testatur, advocans 2) nescio fatissimè memor eorum fuerit, quæ ipse ad primum Æneidos excidere sibi erat passus.

u) v. 331. & seqq. x) Creditum est, insepultos non ante ad inferos redigi, quam iusta perceptorint, secundum Homericum Patroclum, Tertull. de anim. f. m. 636. Adde Jac. Pont. f. 1426. & Cerdam. f. 658. ad VI. Æn. Sequitur apud Virgilium v. 337. de Palinuro, qui & ipse insepultus Æneam rogat, ut vel terram inicitur tibi, vel se unâ trans paludem Stygiam vehat. Sed hoc posterius negat illi dux Æneæ Sibylla v. 374. Tu stygius inhumatus aquas, autemq; severum Eumenidum afficies, ripamve iniustus abibus? Bodinus l. de Rep. 5. f. 36. in marg. citat hos versus, ad probandum, aquis immerfos non periradere, ut ipse loquitur, ad Elysiis campos, & animas voragine demersus penitus interire, (suprà §. 13. u.) Frustrâ. Nec enim Palinurus, licet è puppi excussus in mare, vitam ibi finierat, sed in lictore domum, ab accolis interfectus, ut narrat Virgilius v. 361. neq; Sibylla, cur Eumenidum animam asp. cere ipsi non fas foret, genus mortis cauatur, sed quia esset inhumatus; ac præterea longè aliud est, animam perire, aliud post mortem corporis ultra stygias aquas detineri, y) Sat XI. v. 63. x) Equidem nec in editione Servii Venetâ A. 1534. p. 199. nec in Parisinâ A. 1600. P. Danielis f. 418. hæc habentur. Habentur tamen in Basil. Fabricii A. 1551. f. 519.

§. 23. Hæc de nitione, cui simul Virgillii testimonium implicuerat Servius. Nunc de Homero, quod superest, exequamur. Ubi Servio, nullum Poetæ locum exertè citanti commodè suppetias mittit is, ad quem ordo nunc nos vocat, Synestus a). Narrat ille b), quemadmodum sibi naviganti, cum res ad naufragium spectaret, terrorem incusserit Homericum illud, mortem in aquis etiam interitum esse ipsius anime, statimq; verba in hanc rem non una ex utroque poemate profert. Nostrum est singula particulatim excutere.

a) Igitur ex hoc scriptore lucem Servio infert Nannius VII. Misc. 2. Locus Synesti est Epistolâ, non ut Nannius citat, & cum eo non pauci, sed 4. f. 88. ed. Cornarii, p. 35. ed. Naogeorgi, f. 162. ed. Petavri. Inscriptur autem eam Bvoptio fratri. b) Græca verba sunt: Ἐμὲ δὲ ἐν ταῖς θανάτοις θύνομι σοὶ θεῶν διὰ φιλοσοφίᾳ προσβίβει, τὸ θυρεῖον ἔδεξιται ἐκείνο, μὴ ἕως ἀλάδης εἶναι, τὸ καὶ ὁ ὑδάτων θανάτων ἕλεσθαι εἶναι καὶ αὐτὸς τῆς ψυχῆς.

§. 24. Ajacem, inquit c) minorem d), quem unde submerferant, Homerus narrat periisse, (ἀπωλόθεν,) ut sciamus, mortem in mari exquisitissimum esse interitum. Neg, enim eadem voce mortes aliorum describit, sed hæc pbvassi: descendit ad orcum.

c) Græca sunt: λίγην γὰρ ἐστὶν ὅπου τῶν ἐπιπνόντων (Odyss. d. v. 511.) Ἄλλος δ' ἐξαρτί-

ἔκατο δάκλων, (apud Homerum est, quod perinde : ὡς ὁ μὲν ἐὶδ' ἀπολόκληι,) ἐπὶ πρὶν ἀλυσσῶν ἔδωκ' ἑὸν ἐν θαλάτῃ θάνατον ἀεζβέεσσι ἀπώλειαι δὴαυ τριβιδῶ. ἢ δὴα γὺν ἄλλω ἱεραπολοκλήι φησὶν, ὡς τ' ἔκαστ' ἀποδοῖν ἑ-
 ἰδὸς δὲ βεβήκει, (ut Iliad. χ. v. 362. & alibi passim.) d) Duos Ajaxes apud
 Homerum habemus, unum Telamonis, alterum Ortes filium. De hoc mi-
 nore, qui rex Locrensiū fuit, sermo hic est.

§. 25. Hic non illud afferam, aliter de Ajacis hujus animā sensisse
 certē Leonymum Crotoniatam, qui teste Pausaniā, e) dixit eam si-
 bi in insulā Leuce apparuisse f): nego vocem ἀπολολέναι de solis
 naufragis adhiberi ab Homero, cum eandem in eā ipsā narratione
 g) & de Agamemnone usurpet, quem Ægisthus per insidias ferro in-
 terfecisset h).

e) in Laconicis s. m. 702, ubi Leonymus ἰδὲν μὲν ἔφασκει Ἀχιλλῆα, ἰδὲν
 δὲ τὸν Οἰκίω, καὶ τὸν Τελαμῶνα, ἀνωθ. f) Regeri enim potest : non
 ē Pausania item hanc, sed Homero decidendam : & exponi Pausaniam
 posse juxta eos, qui Ajacem fulmine Palladis percussum scribant, (vid. in
 terpretes Virgilio ad I. Æn. v. 48. inter quos Servius s. 144. ait cum cum
 anima fulminis flammam evomuisse, & Ovidii in Ibin v. 343.) aut etiam
 naufragium evasisse, (quod autoritate Timai Locri subnixus verius putat
 Delr. p. 502. comment. in Seneca Agam.) g) Interrogat ibi Menelaus
 v. 489. an quis Græcorum post captam Trojam perierit (ὅτι τις ἄλλοι' ἔλε
 θεν,) sive in navi, sive in manibus amicorum & Respondet Proteus v. 496.
 duos omnino Duces perisise, (ὃν νόσ' ἀπόλολε.) Horum alterum Ajacem
 memorit versū, quem Synesius urget, alterum Agamemnonem, ipsius
 Menelai fratrem, de quo v. 534. τὸν δ' εὖ εἶδ' ἔλεθρον ἀίκαγαγε. h) Quer-
 rit Synesius mysterium in phrasibus distinctis, ἰδὲς δὲ βεβήκειαι, & ἀπο-
 λολέναι, Frustrā, idem utrobique sensus. In eo tantum discrimen, quod
 prior illa statum animæ post mortem designat, in locum suum abeuntis,
 hæc corporis in corruptionem incidētis. Quam & vox φθίμει de Aja-
 ce nostro ab Aristotele in Epitaphis usurpata insinuat, dum ἄλλοι' Οἰκίω
 εὖ πελάγει φθίμειον memorat. Eandem Homerus tamen ad ipsas animas
 tanquam superstites transferre non dubitavit, apud quem νεκροὶ καταφθί-
 μίσειν ἀνάσσει Odyss. χ. v. 490. est manibus defunctorum imperare.

§. 26. At, inquit Synesius i), in utrāq; Homeri Necyā k), h. e. libro
 XI. & XXIV. Odyss. l) ubi mortuorum anime apparent, minor Ajax
 nussiam introducit, quasi apud inferos ejus anima non esset.

i) Græca sunt : ταῦτ' ἄρα καὶ εὖ δοτοὶ νεκρῶν ὁ μικρὸς Ἰλιάς ἀδικεῖ δὲ
 μάλ' ἐπιστήθειαι, ὡς τῆς Ψυχῆς ἐκ ἔσπευ ἐν ἄδῃ. k) νεκροὶ sinera hic inter-
 pretatur Cornarius, animarum evocationes Naogeorgus, inferias Peravius.
 Ego græcam vocem retinere. l) sui, quod in vertendo Plutarcho videbam
 fecisse & Xylandrum lib. de aud. Poet. f. 16. & IX. Symp. s. f. 740. l) His
 duab,

daab, Odyssæ rhapsodiis λ. & α Neptunum nomen indicum à veteribus fuisse, docet sub earum initium Eustath. f. 1670. & 1950.

§. 27. Imò verò, inquam ego, introducitur Odyss. XI. m) licet generalibus verbis, in agmine animarum, quarum nomina sigillatim exprimere tædium fuisset. Naufragorum enim umbras ab illo confortio neuntquam exclusas voluisse Poetam, ex eo perspicuum est, quòd in utraq; rhapsodiâ n) interrogari facit animas: *num eas Neptunus fortè domuerit?*

m) v. 540. Αἰ δ' ἄλλαι ψυχῆ ἰεκύαι κατατεθείωται ἔσαν ἀχρῆμεται, ἔτεσθε κῆδ' ἐκάτη. n) Odyss. λ. v. 397. Ulysses animam Agamemnonis interrogat: τίς νύ σε κῆρ ἰθάκασσι πανηγύθῳ θανάτοιο. Ηί σε γ' ἐι νῆεσσι ποσειδάων ἰθάμασσι, Ὀφρας μεγαλίαν ἀίμασι αὐτίγαυροσ' ἀνυμῆσ; (qui duo posteriores versus totidem penè verbis repetuntur Odyss. ω. v. 109.) Respondens Agamemnon v. 405. negat, se à Neptuno domitum fuisse.

§. 28. Pergit Synesius o): *etiam Achillem, fortissimum alioguin & prorsus impavidum virum ad mortem in aquis exhorruisse, & exitialem (λευγαλέον) eam appellasse.*

o) Græca sunt: καὶ Ἀχιλλεύς ἀνρ ἐν ψυχρότατῶ τε καὶ φιλοκινδύνοτατῶ ἀποδειλιάσθεσ τὸν ἐν ὕδατι θάνατον, ὄνγε τῷ λευγαλέον καλέει.

§. 29. Ita sanè est. Sed causam averfationis ex Homero ipso cognovimus supra p) longè diversam ab eâ, quam Synesius ex ære captat. Ringitur Achilles, quòd fortis ipse à forti Hectore non fuerit occisus potius. Ergò quòd maritimâ mortem λευγαλέον cognominat, exitialem interpretabimur, non animæ sed corpori, quo pacto perpetuum hoc epitheton fuerit; aut ignavam potius, vel ingloriam, nam & hanc vocis illius vim esse constat q).

p) §. 8. f. q) De voce λευγαλέῳ videndus Eustathius ad Odyss. β. v. 61. (ubi λευγαλείς sunt imbelles,) f. 1434. & α. v. 312. (suprà §. 8. g.) f. 1542. E quo disces, proetymi diversitate modò exitiatem eâ notari, à λειγός, exitium, modo imbellem, ἀλιγασθῶσ, cubare, dormire. Didymus ad Iliad. ε. v. 281. f. 352. λευγαλέῳ interpretatur χαλεπῶσ, ἀδύθῶσ. Idem sive quis alius ad Odyss. ε. v. 312. f. 63. ἀδύθῶσ, ἢ ἀδυνάτοσ, ἢ τὰ δὲ ὕδατῶσ. Nannius VII. Misc. 2. Taubm. ad Culic. p. 327. & Alard. epiph. p. 151. mortem λευγαλέσ reddunt indignam & perniciosam, quorum hoc Synesio, illud veritati dedisse videntur.

§. 30. Ultimum è Synesio hoc est: *Hæc inquit r), animo volvens video milites, quotquot aderant, gladios extraxisse, ac fuscitatus ab illis audio, melius esse, ut animam super tabulato navis in aerem, quàm paulò*

paulò post in stultus exhalarent. Hos ego sponte factos ac nativos Ho-
meri sectatores arbitrabar, eiq. sententia favebam.

γ) Graeca sunt: τῆς ἐπίσης τῶς λογισμῶς ὅρῳ τῆς φρενῆτος ἀπαι-
εασμῶντος ἐκχωρησῶς, καὶ τοῦδὲμος ἐκφῶσανος παρ' αὐτῶν, ὡς κελὸς ἐπὶ τῆ
καταφῶσῶς ὅσας ἐπὶ πρὸς τὸν αἶμα τῆς ψυχῆς ἐργῶν, ἀλλὰ μὴ πρὸς κῆρα
καυῶσῶς, τῆς ἀνοφῶς ὀμηδῶς ἐνῶσῶς, καὶ ἰδίῳ τῆς δόξης.

§. 31. Sed omninò verius est, milites hoc fecisse, quòd fatius esse
ducerent, *militarem s*) mortem, vel magis *naturalem* certè *t*) obire.
Quis enim credat, huic hominam generi ultro in mentem re tam an-
cipiti venisse, quòd subdūcto diu supercilio ad excusandum Homeri
versum interpretes quondam aliquis elucubrasset?

§) Juxtà rationem primam §. 7. Quam nec Taubmannus ad Gulic, p.
327, nec Nannius VII. misc. 2. licet Synesium probent, planè distimus
lant, mortem illam *heroicam* vocantes. *t*) Juxtà rationem secundam §. 11.
cui faveat ipsa militum verba, licet alio rapiat Synesius, & cum eo Cerda
f. 27. ad I. Aa.

§. 32. Enim verò, quoniam testatur Eustathius *u*) Homeri de (*ocasso*
erroris.)
Ajacis morte verum illum in re gravi adeò simplicem atq; affecti-
bus vacuum veteribus visum, ut mirati sint, eum Aristarchi obelum
effugere potuisse: nihil similis est vero, quàm Graeculum aliquem
nugacem, ut isti censura occurreret, gravem *emphasin* tum in ver-
bo ἀπόλωλεν excogitavisse, tum in causà, quæ sequitur, ἐπεὶ πῖεν
ἀλμυρὸν ὕδωρ. Cur commento teatorum à philosophià, quæ *igneam*
animam substantiam profiteretur *x*); emendicari decuit. Ac perierat,
opinor, tam nobile arcanum *y*), nisi Servius ac Synesius cum aliis
suis navis *z*) ad nos transmississent.

u) ad Odyss. d. v. 511. f. 1506. τῶν τὸν εἶπον φασὶν οἱ πολλοὶ εὐθεῖαν
ἐκδοσε φερεσθαι διὰ τὸ ἀλας ἐντελεῖς, διὸ θαυμάζουσι, πῶς ἔλαβεν Ἀχιλλεῦσιν
ὄβελισσιν αὐτῶν. ἔχει δὲ ἐντελεῖαν ὁ εἶρηθ. ἢ δὲ τῆς φρενῆς, ἀλλὰ διὰ τὸν ἴσθ.
(perperam hoc in vertit Spondanus ad h. l. Homeri l. 57.) μὴ κηῖται γὰρ δὲ
καὶ ἀπὸ τῆς ἴσθ. τὸν πρῶτον φερεσθαι, καὶ δῖον ὡς εὐ ἀετισμῶ. *x*) Nam Hippo-
nis quidem dogma, animam *aquam* esse differentis (Arist. I. de animà 2.
Nemes. *περὶ φῶς.* ἀ. 9. c. 2.) assumi hanc in rem non potuit. Multò minùs
Platonis, animam substantiam *imaterialem*, ἐστὶν νοητὴν, (Nemes. d. l.)
deficientis. Cujus de animarum eternitate librum Ambraciota Cleome
brotus cum legisset, ἐ μωροῖς ἐν τῷ μῆτι ἀβῆκε, (Laëtant. III. 18. Cic. I.
Tusc. p. 166.) nimirum ut immortalis citò feret. *Igneam* ergò avimam sta-
tuit oportuit. Quamquam ne sic quidem desit Aristarchis fortasse, quòd ve-
lut ineptum veru configant. Cur enim hanc in causà ὕδωρ ἀλμυρὸν, vocat Ho-
merus? Cur non aptius quæsitiv epitheton? constat siquidem *salsà* maris
aquà

aqua potius ali incendium, quam extingui, (Camerar. I. succif. 26.) Et
 folis, qui non minus animâ igneus est, alimentum esse humidam essentiam,
 maximè *salsam* (*ἀλυσσῆς*), juxta Homerum asserit Heraclid. Ponticus
 in alleg. Homer. p. 68. lat. (p. 355. græc.) Repete §. 17. g. 7) Sanè
 apud Eustathium & Didymum *ἄδῃ* *ἡψῆ* hujus est glossa. *κ*) *Servium* *κομῶν*
mentatorem sapius otiosum vocat Kipping. I. antiq. Rom. I. p. 32. Ex
 eburnea portâ multa illi excidere somnia viri ducti jam observarunt, Bochart,
 Part. II. Hieroz. f. 208. Synesium Cyrenensem episcopum, nisi jocari forte
 ad irahem, voluit, mireris ab ordinatione recentem (in hoc enim tempus
 navigationem illam ejus & epistolam conjicit Petavius f. 48.) terri
 potuisse talibus nugarum quisquiliis. Sed magis mirum est, sacro eum, cum
 resurrectionem nondam crederet, lavacro tingi potuisse, (Evagr. I. Eccl.
 hist. 15.) Tantas in eo radices egerat Gentilismus, Cujus in hac etiam Episto
 la reliquias notes, ut cum initio loci præsentis nescio quem Philosphie
 Deum (suprà §. 23, b.) cum postea Xenium (*ὄς* *ὀδῶν* *ἰ* *ξιν* p. 56. ed.
 Naog.) jurat.

contrâ
 recentio-
 res.

§. 33. Progrediendum jam est ad *recentiores*, qui veteri somnio
 novos tificines ex aliis, quam Servius & Synesium fecerant, scripto-
 ribus eunt suppositum. Ubi quidem non est cur *Pedonis Albinovani*,
Senecæ, *Guil. Britonis*, *Athenagora*, *Ovidii*, aut similes loci à quibus-
 dam a) huc adaptati sed à nobis jam suprà b) expositi nos morentur.
 Verus eorum sensus facili sua luce falsum obscurabit.

a) Delrio, Farnabio, Barthio, Petavio, Bodino, Merulâ, A merpachio,
 suprà §. 5, d. 13. t. u. 16, d. b) f. 10. 22. 13.

Bersma-
 num;

§. 34. Alius *Ovidii* locus ex eadem est Elegiâ, c) quem è Synesio
 Bersmannus d) illustrare tentavit, non sine veri aliquâ specie, si pri-
 mam frontem aspicias. Ait enim: *Opprimet hanc animam fluctus*.
 Verùm quia postea e) fatetur Poeta, se à Diis quoq; maris ad *Sty-
 gias undas* mitti potuisse, nihil certius, quam *animam de vitâ corpo-
 ris* f), non de alterâ hominis parte exponi debere.

c) I. Trist. 2. v. 35, d) ibi p. 301. e) v. 65. *Mittere me Stygias si jam vos
 laisset ad undas Caesar, in hos vesera non egisset ope.* Totâ Elegiâ Deos maris
 & Cæli alloquitur. f) Ita rectè fac. Pontanus f. 61. *Qui cum Cerdâ ad I.
 AEn. v. 102. f. 24. docebit, bonis scriptoribus animam usurpare pro vitâ
 non esse insolens. Sic & facer Evangelista Job. 10, 11. ὁ πνεῦμα ἰσχυρὸν τῆς
 φύσεως, ἀντὶ τῆς (Luth. sein Leben) ἀδυναμίας τῆς ψυχῆς. Similiter ergo
 exaudiendum & illud Papinii: *merges hanc animam*, suprà §. 9.*

Delrium;

§. 35. Ex iis, quibus Synesium ac Servium juvare voluit *Delrium*
 g), reliquum fecimus nobis solum *Alexandri Aetoli* ex Eroticis Par-
 thenii h) carmen i), ubi versio interpretis Cornatii, quæ puteo sub-
 merfi

merfi Anthei exitium k) sonat, virum doctum videtur decepisse. Quis si reliqua saltem vel ejusdem versionis verba perpendisset, quæ una cum Antheo narrat *Orcum adisse* suspensio voluntario extinctam Cleobœam, facile intelligere poterat, à Græci Poeta versibus adeo nihil esse illi causæ præsidii, ut eam jugulent potius.

g) Comm. in Senec. Agamemn. p. 500. 501. ubi Senecæ ac Pedoni Albionano, (à quibus §. 10. nos absolvimus,) socium addit Alexandrum Ætolum, h) Histor. 14. de Antheo. i) E septendecim Alexandri distichis solos tres ultimos versus unâ cum interpretatione Jani Cornarii, (hic enim edidit Basileæ A. 1531.) exhibet Delrius. Summa narrationis hæc est: Antheus regii generis ex Halicarnasso adolescens Phobio Milesiis imperanti obses datus fuit. in hujus amore Cleobœa Phobii uxor incensa cum pudicum juvenem frustra sæpè sollicitasset, libidine in iram versâ vas aureum puteo injecit, Antheumq; id ejus rogatu extrahere volentem gravi saxo injecto demersit, ipsa præ sceleris, præ redivivi amoris impatienciâ laqueo collum induit. Hæc Alexander Ætolus sub Apollinis, ut apparet, personâ tanquam rem futuram prædicens ita finit: *καὶ τὸ εὐχόμενον ποτὶδὸν ἀποτρέψεται* (perperam apud Delrium legitur, ἀπὸ σώματος,) *Ἡέλοι δὲ γυναικὲς τὸ μεμνημένον, ἢ δ' ὑπὸ δαίμονι Ἀλκίβοιο εὐὲ τῶ βλάσται ἰσ ἀδμοῖ, i. e.* Et tunc hesitum ille multò miserimus (Antheus) *σεπὺλοχρὺμ τυμφάειετ φαταλε, (aquam) Ἰψα νερὸ (Cleobœa) κολλὺμ σὺβὶ νεσέεινσ cum ipso in orcum descendet.* Nescio cur Cornarius futuri temporis verba, quæ in præcedentibus servaverat, hic in præterita mutaverit, ita reddens: *Sicq; vult præcepit hostes in exitum Infelix undas tumulam fortissus: at ipsa Collum sune ligans huic comes orcum adit.* k) Vox hæc in græco non est. Et si esset, ad corpus trahenda foret, non ad animam, ut illa *λευγαλέ* §. 29.

§. 36. Infirmatatem testimoniorum à Delrio citatorum videtur agnovisse Jo. Ludovicus de la Cerda l). Igitur nutanti argumento alia circumspexit fulcra. Exploremus quàm firmam. Et Cerdam.

l) ad I. Æneid. v. 97. f. 23. ubi cum causam perorasset, Delrii testes in alium locum (puta f. 24. ad v. 102.) rejicit. Vide supra §. 10. l. m.

§. 37. Initio trahit huc illud *Heracliti m)*, *ψυχῆσ τεύαλ* & *ὄδωσ ψυῆσ*: *animis aqua est mors.* Unde hanc lectionem hauserit, videat ipse. Apud Clementem quidem Alexandrinum n) pro *ψυῆσ* scriptum reperio *γενέσθαι ο*). Præcedunt autem & sequuntur ea, quæ dubitare nos non sinunt, sermonem Heraclito fuisse non de animæ // in aquis extinctione, sed de elementi in elementum transmutatione // p). Vertendum ergò: *Aeri q) mors est, fieri aquam.*

C

m) quæm

m) quem supra §. 17. e. tradidimus animæ substantiam igneam dedisse, n) VI. Strom. f. 250. ed. Heinf. o) nec aliter apud H. Stephanum p. 131. poef. Philos. qui loci Heraclitei mentionem addit fieri à Proclo etiam & Philone. p) Præcedit de eadem transelementatione locus Orphei, à quo sua furaturum esse Heraclitum significat Clemens, Heracliti autem reliqua verba, Cerdæ omiffa, sunt: ἕδαρ δὲ θάνατον γῆν γενέσθαι, ἐκ τῆς δὲ ἕδαρ θάνατον, ἐκ τῆς ἕδαρ δὲ ψυχῆς. Max. Tyrius diss. 25. p. 257. ex Heracliti sententiâ: Ἐπιπέττει τὸν γῆν θάνατον, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἀνεργῶν θάνατον. ἕδαρ τῆς τῶν ἀνεργῶν θάνατον, γῆ, τὸν ἕδαρ. Quem ad locum Heinsius in notis p. 110. gemina protulit ex Antonino. q) ψυχῆς ἀντι τῶ ἀνεργῶν hic poni evincit vel collatio locorum parallelorum lit. præc. Græcorum exemplo etiam latini animam usurpaverunt pro aere. Hinc Marcus Messala apud Macrobiū l. Sat. 9. p. 212. aqua terraq; vim gravem, ignis atq; animæ levem dicit, Lucret. lib. 1. p. m. 103. Et qui quatuor ex rebus posse omnia videntur Ex igni, terrâ, atq; animâ præcrescere ex imbrī. Ciceronem quoq; sic locutum docebit Nizolus, & Castig. in l. Tusc. Victorius p. m. 503.

§. 38. Excitabit aliquis in nos fortasse Porphyrium r) & Aristidem Quintilianum s) qui illud Heracliti: ψυχῆς τ) θάνατον ὀφείλει γενέσθαι, animabus mortem esse, si fiant humidae, ad animas hominum trahunt. Sed hi aut vim inferunt sensui u), aut duos Heracliti oportet esse locos distinctos x). Neq; tamen ipsa eorum interpretatio causam Cerdæ adjuvabit: siquidem comparant illam gnomen cum aliâ ejusdem Heracliti, quæ animam siccam sapientissimam esse pronunciat y): sensum autem esse volunt, animam. quamdiu pura est, atq; in æthere degit, siccam esse, verèq; vivere, illapsu in corpus humescere ac moti.

r) de antro Nymph. p. m. 256. s) lib. III. de Musica p. 106. t) Marc. Meiboni, not. ad Aristidem p. 307. pro ψυχῆς, quod erat in codicibus, legendum putavit ψυχῆς. Ego dativum pluralem ψυχῆς prætuli. Sic enim planè est apud Porphyrium. Quem ex Aristide vicissim emendo, & e verbis, εἰς ψυχῆς τῶν θάνατον, priora duo, quæ sensum planè contrarium reddunt, expungo. Id vult velut ex Heracliti mente Porphyrius, animas, dum corporibus illabuntur, ex igneis humiditas fieri: hunc illapsum verò mortis esse aliquam speciem, ab animabus tamen errore quodam deceptis cum ceu rem bonam appeti, (conf. Virgil. VI. Æn. v. 751.) εἰς ψυχῆς δὲ θάνατον, inquit, ἀντι τῆς τῆς γῆς γενέσθαι θάνατον. Sciolus aliquis, qui absurdum crederet, eandem rem & mortem, & voluptatem esse, εἰς ψυχῆς vocem ad præcedentia quoq; transfudit, illiq; mortem opposuit. u) si eundem Heracliti locum & Clemens & Aristides adhibuit, ut Meibonio d. l. placet. x) Hoc ut verius putem, movent me verba, quæ apud Porphyrium de εἰς ψυχῆς adduntur, Clementinis planè diversa. y) ἕδαρ

ἄρρηκτοσφαιερῶν. Sic habet Porphyrius p. 257. Heraclitus ipse dixerat, quod perinde est, *ἢ ἄρρηκτοσφαιερῶν*. Atq; sic e Plutarcho apud Aristidem quoq; legi rectè jubet Metabomius. Fuerunt, qui sicam animam hic interpretarentur sobriam; Vid. A. dr. Jun. Cent. III. Adag. I. Hiergò mortem animæ *hysidam* nihil aliud esse dicerent, quàm ebrietatem. Sed ne hoc quidem Cerdæ placeat *) Secundùm Platonis philosophiam hæc dicitur, cujus Porphyrium & Aristidem studiosos fuisse, & ad eam rem aliorum Philosophorum placita traxisse liquet.

§ 39. Pergamus in Cerdâ: *Ad hanc veterum*, inquit, *persuasione* pertinere arbitror Plutarchi locum de primo frigido a), ubi ait, Homerum non fabulosè, sed physicè opposuisse fluvium Vulcano, Neptunum Apollini: atq; Eschylum dixisse: *πῦρ ἰδὸς διὰν πρὸς*: compesce aquam ignis pœnam. Imq; hoc naturali involucro aspirarunt illi ad explicandas inimicitias aquæ cum igne animâ. Additq; apud Persas fuisse supplicandi genus acerrimum & securum repulse, si simplex cum igne in fluvium descendens minaretur, ignem se in eum abjecturum, nisi impetraret, quod petebat. Fiebat enim compos voti, sed puniebatur propter comminationem, utpote injustam & nature contrariam. Quod tametsi conferri queat ad ignem Deum Persarum, non video, cur non etiam ad rem in quâ sum. Verum est, legi hæc omnia, & plura b) penes Plutarchum. Sed eadem non alium in finem differuntur, quàm ad probandum, aquam esse igni, primo calido, contrariam, adeoq; primum frigidum. Sub hoc involucro animam igneam, & ejus mortem latere, mera Cerdæ est hariolatio, cui paria reddere cuivis in promptu sit c).

a) f. m. 950. b) ut illud Archilochi: *alterâ manu aquam ferebat, alterâ ignem*. Item proverbium de re impossibili: *ignem aquâ mices*. c) Si Cerdæ licuit in igne animam, cur nobis non liceat in aquâ ebrietatem exaudire, vel quodvis vitium animæ inimicum, & moraliter letale, per dicta §. præced. lit. y.

§ 40. Speciatim de *Homericâ fabulâ* monemus, nihil minus ab interpretibus ex illâ erui, quàm extinctionem animæ d): cui aliàs neutiquam patrocinari Homerum suprà e) demonstratum est.

d) Inter alia Deorum paria Neptunum Apollini, Vulcanum Scamandro fluvio in favorem Græcorum contrâ Trojanos tendentium disidentes fecit Homerus Iliad. v. v. 67 73, eo exitu, ut Scamandrum Vulcanus penè exureret, contrâ cum Nep. uno congressi Apollo detreçaret, Iliad. φ. v. 356. 467. Nimirum superiores esse, qui stabant à Gracis, decebat, Jam

Jam in eo consentiunt Plutarcho brevium Author Scholiorum in Iliada f. 335. & Heraclides Ponticus in Alleg. p. m. 67. 69. lat. (græc. 354. 356.) quod per Apollinem & Vulcanum ignis, per Neptunum & Scamandrum aqua designetur, pugnantia videlicet elementa. De animæ verò morte alium apud omnes est silentium. e) inprimis §. 27.

§. 41. *Perfarum* verò mos ille supplicandi minax, ad religionem gentis, ignem pro Deo veneratæ, referri non tantum potest, sed omnino etiam debet f): Cur ad rem possit, quam Cerda vult, nihil causæ est, nisi probet inter alia prius, *Perfas* animabus ortum ex igne, interitum aliis è casibus nullum, ex aqua certum dedisse.

f) Vide Briffon. II. de Regn. Perf. p. 164.

§. 42. Si qua talis persuasio unquam hæssit gentibus, mirum, quod ex omni antiquitate produci nemo potest, quem in aquis periturum isto nomine genus hoc mortis abominantem scriptor aliquis fecerit: quod ne quidem eo ipso epigrammate, quod aliàs ad Servii commentum alludit, ausus est *Pierius Valerianus* g).

g) Sic enim alloquitur *Mich. Marullum*, quem in Volaterrano insulario solito amnis Cecina fallente equum cæcò vado suffocavit: *Cur aded suffus contra conaris? in undis Oppetiisse horres cur Heliconæatus? igneus ut gelido vigor extinguitur in amne Forte times? at quæ sepe fit ignis aqua.* Facit autem respondentem *Marullum*: *Non hoc, inquit, habet malè me. Quod miles et acer Sim, dolo: sub aquis militem obire pudet, &c.* Vid. Paul. Jov. in Elog. doct. vir. n. 28. p. 68. *Pierium* ipsum lib. II. de literat. infelic. p. m. 115.

Conclusio. §. 43. Nos, quia invento illi *Virgilius* pariter & *Homerus*, ad quos aliàs provocatum erat, reclamant, quia nec ratio solida, nec idoneus ullòs testis favet, concludamus, indignum illud esse, quo chartas innocentes commaculent in posterum eruditi.

COROL:

COROLLARIA.

- I. **H**ominem aquis suffocatum ab eo, qui mortuus demum in proficiente abjectus est, distinguunt venter aqua plenus, os spumans, mucus ex naribus profluens, livor in digitis. *Vid. Roderic. à Castro lib. IV. Medici Polit. c. 11.*
- II. Anima humana propagatur per traducem à parentibus.
- III. Hoc non obstante est immortalis.
- IV. Nam si tradux obssisteret immortalitati, esset hoc inde, quia duo ista conjungere Deus aut non posset, aut non vellet.
- V. Sed neg. non potest. Nullam enim ista conjunctio contradictionem implicat.
- VI. Neg. non vult. Velle enim, ex historia creationis pulchrè probant Theologi.
- VII. Quare ut immortalitatem anime nemo negat Christianus :
- VIII. Ita semper sunt in Ecclesiâ reperti, qui traducem defenderent.
- IX. Quod fecerunt Patres non Occidentales modo :
- X. Sed etiam Orientales.
- XI. Fatemur interim, non defuisse qui contrà sentirent, gravissimos quosdam Doctores. Sed quid eos impulit ?
- XII. Ethnici anima immortalitatem cum traduce conciliare non poterant.
- XIII. Igitur qui traduci animas credebant, simul eas faciebant mortales, ut Epicurus.
- XIV. Qui immortales, traducem ex parentibus negabant, ut Plato.
- XV. Sed iidem traduci eas putabant ex ipsâ Dei essentiâ.
- XVI. Quæ opinio simul alios quosdam errores attraxit :
- XVII. Puta, quod anime præexistiverint corporibus :
- XVIII. Quod in eo statu peccaverint conversione ad materiam :
- XIX. Quod corporibus non nisi in damnum ac penam conjungantur :
- XX. Quod unaquavis cum suo corpore non faciat unum per se magis, quàm faciporosus cum suo ergastulo :
- XXI. Hoc est, quod homo non sit aliquod ex animâ & corpore essentialiter compositum sed anima sola :
- XXII. Quod resurrectio corporum vel nulla sit, vel si sit, non faciat ad statum hominis beatum.

- XXIII. Porro cum Platoniam philosophiam ceteris Græcorum scilicet, anteferrent veteres Christiani, Epicureæ præsertim, quæ semper illis detestabilis visa:
- XXIV. Factum inde inter alia, ut quidam à traduce abalienarentur.
- XXV. Inter quos Origines omnes propè Platoniorum errores suos fecit:
- XXVI. Merito suo, quicquid obnitatur Petrus Halloix, inter hæreticos relatus.
- XXVII. Ergo cur ipsorum auctoritas movere nos non debeat, causa sic dicta est.

CONSALINO MEO

ob Beatissimum Genitorem, & Sedata studia
magnoperè dilecto

SUB

EXCELLENTISSIMO PRÆSIDE,

In QVO LIPSIACUM *Batarvo* certat in *Gallia*,
& cum Gallo in *Bataviâ*,

FELICITER DISPUTANTI:

Mors sub Aquis visa est horrenda Heroibus Ipsis!
Cur TIBI CORFINI, Res placet horribilis?
Sed benè! *Præclarus Genius non mergitur undis.*
Quin vivit VIRTUS, spernit & usq; Necem.

P. L. M. Q.

Elias Sigismundus Reinhart
SS. Theol. D. & Rector
Universitatis.

PRæfocaturis Tibi mors miseranda sub undis
CORFINI, docto grammate dispicitur.

Res

Res est terribilis. Verum laudabilis iste
Conatus tuus est, terribilisq; minus.
Ecce vices etiam! Corpus se mergit eorum,
Sed fama emergit nobilis inde Tibi.

D. Gottfried Welsch, Medic.
Facult. Senior & P.P.

Mors eadem, sed non est mortis prodromus idem,
Horridior mimo est prodromus iste suo.
Unde operæ pretium est, inquirere in abdita mortis,
Quæ facies lethi sit metuenda minus.
Hoc facis egregio, Juvenum doctissime nisu,
Ceu, quæ propugnans, tremata docta probant.
Hæc animo pergas porro indagare sagaci,
Hujus enim merces magna laboris erit.

*In honorem pereximii Domini Respondentis,
Auditoris sui assidui, Amici scavissimi,
apposuit.*

MARTINUS FRIDERICUS Gries,
Ph. & Med. Doctor, Facult. Med.
Ass. & Profefs. Publ.

Est anime CORFINE tuæ vigor igneus, ortum
Qui trahit è celo non moriturus aquis,
Rectè igitur damnas deliramenta Synesi
Qui lymphis animas posse perire putat.

Gratulabatur
M. JO. OLEARIUS, Prof. publ.
Collegii Maj. Princip. Collegia-
tus, Facult. Phil. h. t. Decanus.

Fata manent omnes, sed disjunctissima, quorum
Vix aliquis possit numerum subducere; merfi
Fluctibus undarum, quanam ratione supremam
Exhalent animam, medicorum & acuta Sophorum Dogma-

Dogmata complexus, magni Patris, optime filii,
Indagare stude: FELICITER exeat, opto,
Quod bene cepit opus duce CHRISTO, & praxide claro
Thomasio, multum toto plaudente Lycéo.
Ipse secutus in hoc decretum ingentis Erasmi,
Non male denatum credo, qui vixit honeste.

Hamb. III. Non. Aug.
clo. Ioc. LXVII.

Amoris atq; benevolentie causa
f.

JOACHIMUS HENNINGIUS, Gustrov.

a G. v.

Freund/ den mir neulich erst das Glück zugeführt/
Nim von versprochener Treu ein schlechtes Merckmahl hin.
Das Freundschaft-Feuer wird zwar nicht hieraus gespürt/
Denn solches kanstu recht sehn in der Seele glühn;
Doch bin ich höchst bemüht die Zinsen zu entrichten/
Kan gleich d er Haupt-Stamm nicht seyn völlig abgezahlt.
Verquig' in diesen dich mit diesen Winter-Früchten
Bis mir ein Sonnenschein den trüb'n Muth bestrahlt.
Dem wil ich dein Gemüch und seine Tugend loben
Mit welchen reichlich dich der Höchste hat beschenkt.
Ist schau ich höchst erfreut auß den gelehrten Proben/
Die du uns offenbahrest / was vor ein Geist dich lenckt.
Mann sage was man wil Gelehrte werden bleiben
So lange Phoebus noch ins Meer zu Bette geht.
Ihr eingesamlet Gut kan keine Noth auffreiben/
Weil selbiges nur bloß in Wissenschaft besteht.
Fahr fort/ ergöge dich mit weiser Leute Schrifften
Die zu der Ehren-Burg die rechten Flügel seyn/
Durch diese kanstu dir ein stetes Denckmahl stifften/
Daf nach dem Tode dich auch läst am Leben seyn.

Mit diesem sehr schlechten wartete seinem hoch-
werthen Freunde auff

CHRISTIANUS Dwecker/

J. U. Studios.

F I N I S.

DD A 6358

ULB Halle 3
002 920 387

Sb.

Reho ✓

1077

5 ♦ 8

42

Q. D. B. V.
 EXERCITATIO PHILOSOPHICA
 DE
MORTE IN UNDIS,
 contra Servium & Synefium,

Quam
 Inclytæ Facultatis Philosophicæ
 in Almâ Philurcâ

permissu & Authoritate

SUB PRÆSIDIO

VIRI CLARISSIMI

M. JACOBI THOMASII,

Eloquent. Prof. Publ. & Minoris Principum

Collegiati,

DNI. PRÆCEPTORIS atqve PATRONI
 sui omni observantiæ cultu plurimum
 devenerandi,

*Publicæ Eruditorum disquisitioni
 exponit,*

Die 14. Augusti ANNO Epochæ Christianæ
 M. DC. LXXVII.

SIMON CORFINIUS, Hamburgensis.

H. L. Q. C.

L I P S I Æ,

LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

Sl. Casparus Jun.

